

TEMA 9

O ESPAZO URBANO

O CONCEPTO DE CIDADE: UN FENÓMENO COMPLEXO

Definición de cidade según os seguintes criterios:

a) Cuantitativos ou estatísticos:

-INE: Poboac. urbana = concellos con + de 10.000h. Criterio incompleto.

b) Cualitativos: según a morfolox., función, característ. sociolóx. e espaciais

MORFOLOX.	inflúe na forma según a densidade da edific. e da poboac. e según o tipo de edific., colectivas e en altura.
FUNCIÓN	según a activ.económ (indust./servizos) ou agrarias.
SOCIOLOX	con cultura urbana. Interferencias na cult. rural ao través dos medios de comunic.
ESPAZO	cidade organiz. de espazos, ben organizando os ca rodean, ou ben interrelacion. con outras cidades.

O PROCESO DE URBANIZACIÓN

A urbanización consiste na concentrac. nas cidades de

poboación / actividades económicas .

-Vai haber 3 etapas: PREIND. / INDUST. / POSTINDUST.

1- A URBANIZACIÓN PREINDUSTRIAL

- Periodo: desde orixe cidades- inicio industrializ. (XIX)
- Urbanizac. modesta. (10% poboac.)

-**Factores** que favorecían a urbanizac.:

-**estratéx.-militares**: cidade controladora de territor.
-**político-adtvos.**: sé do poder polít.,e organizadora do territorio.
-**económicos**: controla os recursos do contorno e desenvolve activid. artesanais e comerc.
-**relixiosos**: sé do poder relixioso.

-Distínguense 3 etapas:

- desde as orixes á I. Media.
- a I.Media.
- urbaniza. na I.Moderna.

a) as orixes: creación de cidades a partir da **colonizac. fenicia e grega** do litoral mediterr.

- Creación de factrías. comerciais na costa que + tarde dan lugar a cidades: Cadiz, Ampuries.
- Resto de España: asentamentos de culturas indíxenas protourbanas.

Romanizac.: fundac. de numerosas cidades o que dá lugar a q. moitas poboac. españolas sexan de orixe romana (Lugo / Barcel. / Sevilla...)

-Funcións	político-militares adtvos. (capitais de pvincia.) económ. (recursos mineiros ou agrícolas)
-----------	--

- Crean unha rede de comunicac. (calzadas) con fins comerciais e militares.
- Decadencia da vida urbana coas invasións xermánicas.

b) durante a I.Medieval: fase urbanizadora en 2 espazos distintos

espazo musulmán —→ (711) dende o S. até as mtañas. do N.

-Ou ben fundan cidades novas (caso Madrid) ou aproveitan asentamento anteriores (Toledo, Malaga, Granada...) aos que lle dan novas funcións:

-advtas, económicas, relixioso-culturais...

-Etapas da Reconquista: pasan a ser de dominio cristián e créanse as mourerías.

espazo cristián. —→ mtañas. do N. a vida urbana é escasa.

-S.X: inicios Reconquista e da repoboación dando lugar a:

-cidades novas / cidades conquistadas dos árabes.

c) na Idade Moderna: vaivén en función da situación económica, política e demográfica.

S.XVI

→ > urbano continuo causado por > de poboación da economía e do comercio con América e o poderío dos Austrias.

S.XVII

→ estacionamento pola crise demográfica, económica e as perdas das colonias

S.XVIII

→ chegada dos Borbones e proceso de urbanización con gran recuperación demográfica e económica.

2- A URBANIZACIÓN INDUSTRIAL -

-Cronología: industrialización (S.XIX)- crisis económica 75

-A taxa de urbanización ten un gran crecemento pois por 1ª vez a poboación urbana é superior á rural.

-Factores:

-ADTVOS.: a creación das pvincias.no 1833,fai q. > as cidades elexidas como capitais.
-ECONÓMICO-SOCIAIS: a creación da indust. nas cidades atraeu poboac. campesiña.

- Distinguimos 4 etapas:

a) Até mediados do S.XIX:

-A concentrac. urbana foi peq.
-Isto foi consecuencia da debilidade da industrializ., e a única excepción foron as capit. de pvincia.

b) Mediados do SXIX- G.C.

-Gran medre das cidades.
-**Causa:** a industria que atrae poboac. do campo. (éxodo rural)

c) G.C. e a postguerra (1936-39)

-Ralentizac. do crecemento
-**Causas:** deterioro e desabastecem. das cidades debido á G.C.
-Franco non favorece o medre urbano, senón que impulsa políticas agrarias que reteñan a xente no campo.
-**Excepcións:** cidades onde se instalan os sectores básicos da económ.(política autárq.)
-Fórmase así o triáng.:

d)Etapa de desenvolvemento. 1960-75

- A de + medre económico e urbano
-**Causa:** a expansión indust. que atrae xente do campo ás cidades indust.
-O elevado C.N. (Baby.boom)
-As activid. terciarias teñen menos importancia na urbanizac., pero si foron importantes no medre das áreas metropolit. das grandes cidades onde se localizaban as activid. do sector terciario. (v.gráfico páx.330)

3- A URBANIZACIÓN POSTINDUSTRIAL -

-Crise do 75: afecta á econ. e a indust. En España os **cambios** déixanse sentir desde o 81 e foron os seguintes:

a) **Descenso do ritmo de crecem. en 2 etapas:**

TRANSICIÓN: a taxa de urbaniz. estabilízase (medra pero a un ritmo menor)

DEURBANIZAC.: decrecem. urbano.

-Resultado final: maioría de cidades están na 1ª situac. e só as grandes metróp. ou as cidades indust.+ afectadas pola crise están na 2ª.

b) **Cambian os factores da urbanización:**

INDUSTRIA → perde importancia como factor urbanizador.

-**Motivo:** a crise do 75 produce desindustrializ. e declive das cidades indust.
-Tendencia a dispersión da produc. indust.

-As actividades do terciario gañan importancia como factor de urbanizac., especialm.

-nas **grandes metrópolis** (Madrid e Barcna.) onde están os centros de decisión e xestión das empresas.

-nas **rexións turísticas** (Balears e Canarias)

-nas **rexións menos avanzadas** cun sector terciario de menos cualificac. (Andaluc. e Extremadura)

c) **Na etapa postindust. fréase o proceso de crecemento** das maiores cidades a favor de :

-cidades medias e peq.
-núcleos rurais próximos

-Motivos: a saturación das grandes urbes, e á descentralizac. das actividades económicas.

-Resultado: unha urbanización difusa na a cidade se estende cada vez + sobre espazos amplos.

A MORFOLOXÍA URBANA

-Chamamos morfoloxía ao aspecto externo que presenta a cidade. Nela inflúen os seguintes aspectos:

emprazamento → espazo sobre o que se asenta a cidade. Depende de
topografía función para a que se creou
(cidades defensivas- sobre lombas/comerciais nos cruces...)

situación → é a posición relativa que ocupa a cidade respecto a
un contorno

o plano → fórmalo o cxtto. das superfíc. construídas e libres da
cidade. Distinguimos 3 tipos:

irregular →
(rúas estreitas e tortas)

raiocéntrico →
(centro do que parten rúas radiais)

ortogonal ou cuadrícula →
(r. que se cortan en ángulo recto)

a construción → formada por:

a trama → | compacta ou cerrada (edificios uns xunto a outros)
| aberta (deixan amplos espazos entre si)

a edificación → | colectiva en altura (bloques e torres)
| individual (vivendas exentas ou acaroadas)

os usos do solo → son os usos que se lle dá ao espazo urbano que pode ser comercial, de negocios, residencial...)

A ESTRUCTURA URBANA

Característica da cidade española actual é a súa estrutura complexa

-Cidades **convencionais**: teñen as seguintes zonas—

PARTE ANTIGA

(época preindust)

ENSANCHE

(da época actual)

PERIFERIA

(época actual)

-Outras cidades cunha urbanizac. intensa:

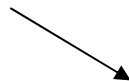
-remataron por conectar con núcleos de poboac. próximos

AGLOMERACIÓNES URBANAS
(exp. Vigo+Bouzas/ Coruña+Cambre)

1-A CIDADE PREINDUSTRIAL: O CASCO ANTIGO

-Casco antigo

-parte da cidade q. abarca desde a súa orixe até a industrializ.
-Durante a súa existencia acumulou elementos de diversas épocas.

1.1- A herdanza da época preindustrial

-Toda a herdanza concéntrase no casco antigo, e teñen unhas características comúns:

-MURALLAS: en case todas,

-Finalidade

- defensiva
- fiscal
- sanitaria

-PLANO:

- irregular (ciudades musulm. e cristianas)
- raiocéntricos(Gasteiz)
- liñais (ciudades do Camiño Stgo.)
- cuadrícula (romanas, medievais, barrocas)

-TRAMA:

-pechada

-tipos de edificacións

- de casas unifam. e baixas
- edificios htcos. destacados (igrexas, pazos...)

-USOS DO SOLO:

-diversos

vivendas + talleres/comerc.+armacéns....

barrios

- especializados en oficios
- por minorías relixiosas

-SOCIALMENTE: coexisten diversos grupos pero xerarquizados

CENTRO

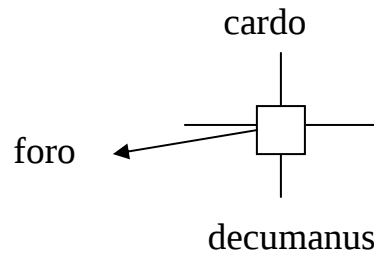
-LUGAR + DESTACADO
-PRCIPAIS. EDIFICIOS
-VIVE A ELITE DA CIAD.

PERIFERIA

VIVEN SÓ OS TRABALLAD.

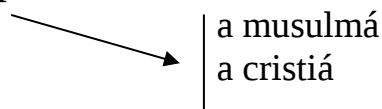
-A estas característ. súmanse as q. deixaron cada cultura das scdades. preindust.:

a)**CIDADE ROMANA**: Plano regular, en cuadrícula, derivado do campamento militar

-O foro albergaba os edificios principais da cidade.

b)**IDADE MEDIA**: 2 tipos de cidade

-Configuráronse os cascos antigos das cidades.

cidade musulmana

- núcleo principal amurallado
- Medina: edificios + destacados (mesquita e zoco)
- As aforas, barrios traballad.
- Plano irregular, r/ estreitas e sinuosas, laberínticas.
- Córdoba, Sevilla, Toledo...

cidade cristiá

- amurallada.
- Planos variados (raioc., cadrados, liñais...)
- Edificios principais: pazos e igrexas

c)**NO RENACEMENTO**:

- Novos barrios de plano regular
- Pzas. Maiores: lugar de mercado e casa do concello con edificios de fachadas uniformes.
- Edificios. + destacados:

- casa do Concello: no lugar + concurrido da cidade
- Pazos
- Conventos.
- Edificios de fundación real ou municipal.

d) NO BARROCO E NA ILUSTRAC.:

- Embelecem. da cidade
 - rúas amplas e rectas
 - grandes pzas., xardíns e paseos arborados
- Edfcios. monumentais, relixiosos e civís (hospitais, hospicios, adtvos., culturais...)
- Melloras infraestruct. de abastecemto. e hixiene.

2.2 As transformacións da época industrial

- Periodo que abarca: mediados do XIX até anos 60do XX.
(grandes mudanzas consecuencia da industrializ.)

A)NO PLANO

- zonas + valoradas do casco antigo

grandes reformas interiores

- resto das zonas do casco antigo

deterioro morfolóx. e social

1ª ½ DO XIX

reformas favorecidas pola desamortiz. q. permiten abrir r/ e pzas e trazados rectilín.

2ª ½ XIX-1ª 1/3 XX

- reformas para sanear e revalorizar o chan
- grandes vías inspiradas no modelo de París
- r/amplias e longas con grandes edificios.
- reformas que ou ben rompen a trama da parte htca.xerando contrastes(Gran Vía- p. 336) ou ben unen a cidade htca. co ensanche burgués ou coa estación de FFCC.
- Edificios onde se instalan funcións terciarias(comercio, seguros, teatros, cafés...)
- A partir destas r/ renóvanse as próximas revalorizando o seu valor.

-Década dos 60: política de renovación para sacarlle a máxima rendabilidade ó chan

RESULTADO

destrucción dunha parte do cascos antigos para abrir novas r/ ou modificar o trazado doutras.

B)A TRAMA

- Densifícase, para aproveitar o espazo
- A edificación, ten cambios.

DESAMORTIZACIÓN

- edificios eclesiásticos** van ser reutilizados (cuarteis, deputac., hospitais...)
- verticalización**: substitución da vivenda unifamiliar por vivendas colectivas de 3-5 alturas

-Incorporac. á construc. dos **novos materiais**: Fe. + cristal; implantación do novo estilo arquitectón: o **HISTORICISMO** (mestura de estilos antigos).

-**Década dos 60**: edific. antigos substituídos por outros de + altura, non basados na construc. tradicional da zona. Só nalgúns casos se seguiu unha **política conservacionista** (Toledo, Salamanca, Compostela...)

deterioro edificios

abandono dos residentes

C)USOS DO SOLO

TECIARIZACIÓN DO CASCO ANTIGO

nos novos edificios renovados instaláronse activ. terc. (bancos, comercios, hoteis...)

CONSOLIDACIÓN DO
CASCO ANTIGO

como Centro Comercial e de Negocios —→ consecuencia:
desprazamento dos usos residenciais.

CONSECUENCIA DESTA EVOLUCIÓN

- saturación do tráfico urbano
- afluencia de público e empregados de negocios
- contaminac. e deterioro dos edificios.

D) SOCIALMENTE

-No casco antigo agrávase o problema de segregación social

- S.XIX—a burgues. ocupou os espazos + valorados como lugar de residencia.
- logo ocupa os ensanches urbanos
- S XX—algúns barrios do casco vello quedan ocupados por grupos sociais de baixos ingresos sufrindo un gran deterioro.

2.3. As transformacións actuais

-EPOCA POSTIND. —→ rehabilitación integrada do casco antigo.

OBXECTIVO

consrvación. / recuperación / rehabilitación

-Pcipais. cambios:

NO PLANO	peatonalizac. de r/ pzas.: ensánchanse e axardínanse para lugares públicos.
NA EDIFICAC	axudas para rehabilitac rehabilit. de edif. htcos. para usos modernos (mercados para centros comerc., cvtos. para museos)
NOS USOS DO SOLO	combinación dos usos tradicion. (residencia das clase popul.) con actividades turísticas ou culturais

RESULTADOS

destacados
(Oviedo, Gasteiz...)

ou

modestos
(problema de investimentos)

2- A CIDADE INDUSTRIAL: O ENSANCHE URBANO-

-Fins do XIX-principios XX: chegada d. poboac. rural ás cidades industriais
-Expansión extramuros

-Nas cidades que rebordan o casco antigo, aparece:

ensanches
para os
burgueses

PERIFERIA
barrios obreir./
barrios axardinad

2.1. O ensanche burgué

(v. debuxo páx. 339)

-Diversas actuacións:

*derrúbanse murallas

*no seu lugar créanse paseos ou bulevares.

ENSANCHE = ESPAZO NOVO

-ideas burguesas de:

orde (plano en cuadrícula)
hixiene (sumidoiros, auga...)
grandes benefic. coa construc.

a) intre da súa creación:

-plano regula ou en cuadríc. (rúas rectilín.)

-trama: baixa densidade, quinteiros amplos e zonas verdes.

-edificac.: palacetes, vilas axardin., inmobles historicistas.

-uso predominante: solo residencial burgué.

-Primeiros ensanches: en Madrid e Barcelona.

b) Paso do tempo: modificacións:

- trama densificouse: edificac. dos quinteiros polos 4 lados

- edificación verticalizouse levantándose áticos e aparecer bloques de vivendas.

- usos do solo : funcións terciarias distinguindo unha área residencial (usos burgué) e un sector terciarizado (comerc./ ofic.)

2.2 Os barrios obreiros e industriais do extrarraio

-Zonas industr. e barrios marxinais para os obreiros → grandes contrastes co ensanche burgué.

instalac. industriais

-na periferia

-xunto aos camiños q. conducían á cidade
-ou xunto ás estación de FF.CC.

os traballadores industriais

-Problemas para a súa instalación:

- no casco htco. →
 - áreas valoradas, eran caras e habitad. pola burg.
 - áreas deterioradas, tiñan alta ocupación.

-no ensanche → -alto prezo, agás nos sotos ou áticos.

-SOLUCIÓN: acollida en barrios marxinais que aparecen

- arredor do ensanche.
- extrarrios ao longo de estradas
- xunto ás indust. e as estac. de FFCC. (barrios estación)

-Características no intre da súa creación:

-barrios cun plano diverso debido a falla de planificac. e control, en parcelas de solo rústico.

-a trama—pechada e densa con vivendas pequenas e e pouca calid. unifam. ou en pisos.

-usos do solo—mestúranse os usos de residencia, cos indust., armacens...

-infraestruct., servizos e equipam. escasos

-Características na actualidade das instalac. industriais

-a súa ubicac. non depende do FF.CC. debido ó auxe da estrada

-as instalac. quedaron anticuadas ou en crise.

-co paso dos anos quedaron integrada na cidade polo que se revaloriza o chan que ocupan. Situación a que dan lugar

ZONAS + DETERIORADAS: abandono dos terreos e das instalación.

ZONAS + APRECIADAS: substituc. do uso indust. por usos terciarios

-os antigos barrios obreiros—quedan integrados na cidade:

OS + PRÓXIMOS E MELLOR CONECTADOS: revalorízanse e remodelanse.

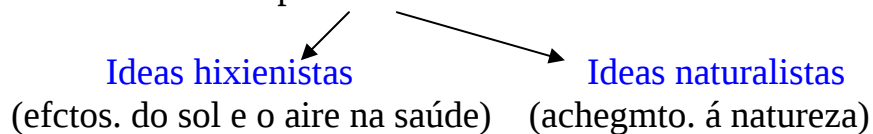
OS MENOS ACCESIBEIS E DESORGANIZADOS seguen sendo barrios marxinais e deteriórnanse.

(v.fotos libro p. 340-341)

2.3 Os barrios axardinados

-Aparición no s XIX e pcipios do XX da súa creación.

-Motivos da súa aparición:

-No caso español dá lugar a 2 proxectos:

-A CIDADE XARDÍN

-A CIDADE LIÑAL

A CIDADE XARDÍN

-Idea dun urbanista británico que crea barrios de vivenda unifam. con xardín.

-Ocupadas polo proletariado e polas clases medias. Os burgueses son reacios a abandonar os seus barrios dos ensanches e do centro.

-Motivo da súa creación—creación das CASAS BARATAS.

intento de eliminar as vivendas insalubres do extrarraio

-Créanse barrios obreiros de casas baratas, pero a escasa rendabilidade para a iniciativa privada fai que se orienten cara as clases medias.

A CIDADE LINEAL

-Creador Arturo Soria

-Elementos característicos:

-Gran r/ de moita anchura por onde pasan os servizos básicos (auga, sumidoiros...) e o transporte (FF.CC.+ tranvía).

-A ámbolos 2 lados—casas unifam. con xardín e horta.

-**Finalidade:** eliminar a segregac.social, facendo casas de distinto nivel e prezo para xente de distinto poder adquisit.

-**Resultado:** só se levou a cabo nunha peq. parte e a revalorizac. do chan en épocas post. fixo que parte das vivendas unifam. foran substituídas por bloques de vivendas e centros comerciais.

3- A PERIFERIA ACTUAL E AS RECENTES TRANSFORMACIÓNS URBANAS

-Varias fases:

anos post. á G.C.

-depresión económica e pouca activde. construct.
-pouca transformac. urbana.

década 50-60

-Gran medre

> demográf.

desenvolvem. de indust. e servizos

-Amplíase a área edificada das cidades-- medre das periferias ó longo dos eixos de tporte.

época actual

-Crecente expansión da cidade que dá lugar a:

-ÁREAS PERIURB. OU SUBURBAN. de límites imprecisos entre o campo e a cidade

-Aparición de diversas áreas con funcións diversas: barrios residenciais, áreas indust, áreas de equipam. ...

3.1 Os barrios residenciais da periferia

-Presentan diversas tipoloxías e homoxeneidade social en función do prezo do solo e da distancia ó centro.

a) Os barrios marxinais da infravivendas ou chabolas:

-ubicación → sobre solo ilegal
sen organizac. urbanística

-características das vivendas: → autoconstruídas
pobreza de materiais
carente de servizos elementais
(auga/luz/ saneamento...)

-evolución destes barrios:

-anos 50: máxima dimensión consecuencia do éxodo rural, e chegada de millóns de persoas que non atopan vivenda.

-anos 60: empézanse a dotar dos elemento básicos e aparecen bloques en altura.

-últimos anos: erradicación do chabolismo e realoxam. en vivendas sociais.

b) Os barrios de vivendas de promoción oficial:

- Créanse na época de máis pobreza: 1940-60
- Promoción de vivendas “protexidas” – construídas con axuda estatal e con prezo limitado.
- A baixa calidade trae un envellecemento prematuro.
- Momento actual:

- darlle equipamento e servizos
- recuperación e rehabilitac. dos edificios.

c)Os polígonos de vivenda de promoción privada: a partir anos 60

- Bloques en forma de “H” (v.foto p.344)
- Altura e gran densidade
- Estilo internac. con edificios xeométr. que crean unha paisaxe urbana monótona que dá a imaxe de barrios dormitorio.
- Usos destes polígonos: residencial.

d)O quindeiro cerrado: décadas dos 80/90

- Con menos densidade cós tradicionais e cun patio de uso colectivo: ben privado (xardíns, piscina...) ou público (praza).

e)Áreas de vivenda unifamiliar: a partir da década dos 80

- Proliferan na periferia
- Causas: clase media, difusión das ideas

clorofílicas (contacto coa natur)
uso do automobil.
- Trama aberta, vivendas exentas ou acaroadas.
- Dirixidas as clases medias.

4- AS AGLOMEARACIÓNS URBANAS

(v. páx. 345)

- Diferentes tipos:

4.1 A área metropolitana

grande extensión urbana que rodea a unha cidade impotte. e abarca varios concellos con grandes relacións económicas e sociaia entre si.

-Trazos da área metropolit.:

-Encabezada por 1 CIDADE IMPOTTE. (cidade. central) que ten actividades económicas que repercuten no resto da área.

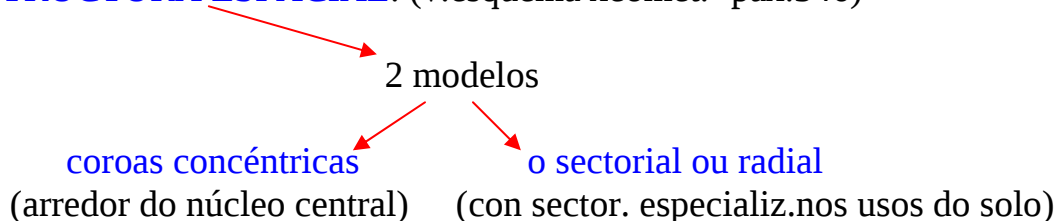
-Relacións econ. e sociais entre a cidade central e os núcleos:

CIDADE CENTRAL: dá emprego e servizos

NÚCLEOS DA ÁREA: dan espazo + barato pola súa abundancia (indust., comercios...), alberga traballadores en barrios de distinta categoría.

-A área metropolit. conta cunha boa REDE DE COMUNICAC. gracias á que se establecen as relac. entre os núcleos ca forman.

-**ESTRUCTURA ESPACIAL**: (v.esquema xeomét.- páx.346)

4.2 Outros tipos de aglomeracións urbanas (v.páx. 347)

1- CONURBACIÓN

Área urbana contínua que se formou polo crecem. en paralelo de 2 ou + cidades até unirse.

2-

REXIÓN URBANA

Área urbana descontínua formada por cidades dispersas pero densas de tal xeito co territorio ten características urbanas.

3-

MEGALÓPOLE

-Formada por diversos elementos urbanos (áreas metrop., conurbac., rex. urbanas...) con funcións distintas q. forman unha rede urbana descontín. pero sen fracturas.

-Ex. en España sería o eixe mediterr. desde a fronteira francesa até Cartaxena.

A PRODUCCIÓN E ORDENACION DO ESPAZO URBANO

1- A PRODUCCIÓN DO ESPAZO URBANO

-Axentes sociais que interveñen na creación do espazo urbano:

os propiet. do
solo

pretenden a revalorizac. dos seus
terreos ao converter os solo rural en
urbano.

promotores e
inmobiliar.

lograr a maior edificabilidade posibel

empresarios
industriais

en conflito cos propiet. do solo que
queren adicalos a usos residenc., e cos
cidadáns que non queren os problemas
das industr. (contaminac, ruidos,...)

ciudadanía

organizada en Asociac. para conseguir
vivendas, equipam., e servizos

o poder
político

intervén na planificac. urbana tratando
de resolver os conflitos entre os
axentes sociais.

2. A PLANIFICACIÓN URBANA: O URBANISMO

(damos un salto ao aptdo. 2.3)

2.3 Época postindustrial: desde 1975

AS CC.AA

- Adquiren competencias sobre ordación do territorio, urbanismo e vivenda.
- Os concellos asumen o seu planeamento urbanístico mediante o

PLAN XERAL DE ORDENACIÓN URBANA (P.X.O U)

- é o instrumento básico para a ordenac. urbaníst. dun concello.
- Planifica o desenvolvem. urbano por un período de anos.
- Os usos do solo de cada zona.
- A clasificac. dos terreos: URBANOS, URBANIZABEIS E NON URBANIZÁB.

además do anterior establece o que van ser

PLANS PARCIAIS

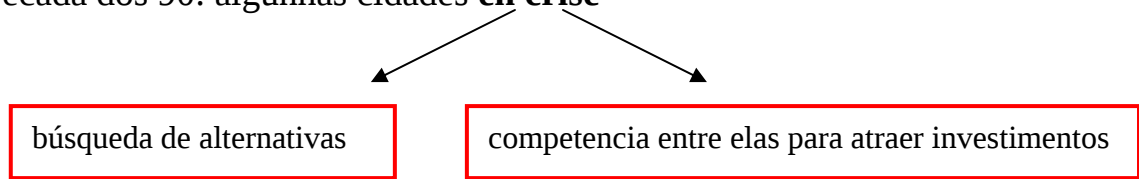
para cada área urbana

PLANS ESPECIAIS

aspectos específ. para cascos vellos
zonas degradadas, áreas baldeiras...

-Año 1980: cambios en canto á participación dos cidadáns na planificación urbana

-Década dos 90: algunhas cidades **en crise**

-RESULTADOS:

-Elaboráronse plans de revitalización e de promoción coa fin de atraer turismo e cultura (casos de Coruña – casa das Ciencias, casa dos peixes...)

O SISTEMA URBANO ESPAÑOL

(v.mapa páx. 355)

1- O TAMAÑO DAS CIDADES

-Existe unha xerarquía urbana en función do tamaño demográfico das cidades.

-O maior tamaño correspóndelle a 7 áreas metropol. que superan o ½ m. de habit.

MADRID
BARCEL.
VALENCIA
SEVILLA
BILBO
MÁLAGA
ZARAGOZA

-A distribución espacial das aglomeracións urbanas ten 2 trazos principais:

- a) As grandes cidades dispóñense de forma semianular na periferia, e cunha zona interior pouco urbanizada agás no centro onde se sitúa Madrid.
- b) As grandes metrópolis concéntranse no nordeste onde están 5 das 7 grandes cidades

-Os grandes eixes periféricos son os seguintes:

EIXE SETENTRIONAL

-Discontínuo e con dificultades de articulac.por ser as súas áreas metrop. moi novas.

-Integrado por

-eixe atlánt.galego. con cidades inter. q. dependen del (Ou.,Lu.)

-eixe cantáb.:triáng. asturiano, P.Vasco e Pamplona con ramificac.do inter. (Le, Burg. e Logroño)

EIXE MEDITERR.

-desde Girona a Cartaxena

-é o + dinámico

RED. URBANA ANDALUZA

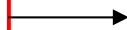
-con dobre eixo

-o val do Guadalq.(costa atlánt. a Xaén)

-eixe litoral (de Almería a Huelva)

VAL DO EBRO

é un corredor de comunicac. entre o Cantáb. e o Medit

2- AS FUNCIONES DAS CIDADES ESPAÑOLAS

-Funcións son todas aquelas activid. que fan as cidades cara ó exterior, independente do servizo interno que preste esa mesma cidade.

-Clasifícamolas así:

A) CIDADES PRIMARIAS

-especializ. no sector primario
-as + importes. son as agrocidades andaluzas, murcianas e levantinas e as cidad. mineiras como as asturianas.

B) CIDADES SECUNDARIAS

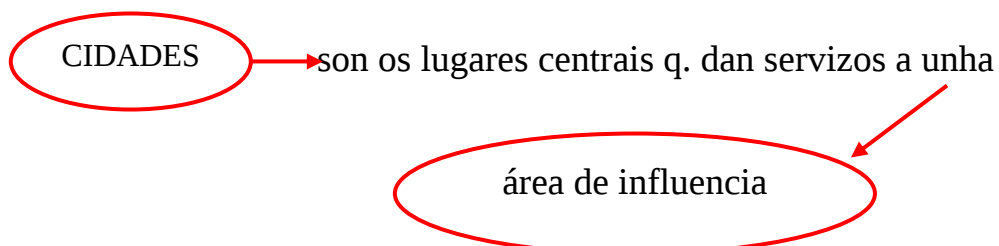
-nuns casos especializ. na indust (como as clásicas –P. Vasco, Catal., Astur.)
-noutros están especializ. na construc. (cidades de gran dinam. económ, demog. ou turíst.)

C) CIDADES TERCIARIAS

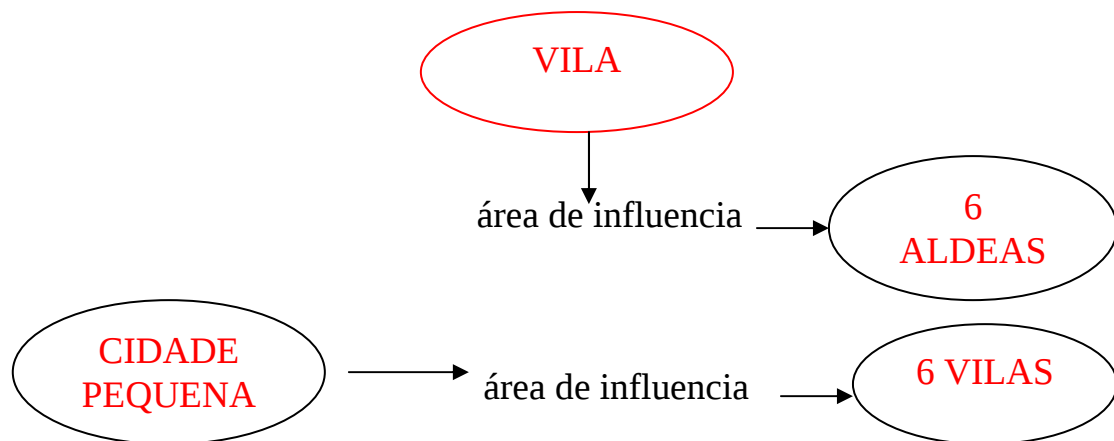
-especializ. no sector servizos e o seu papel pcipal. é o de organizar o espazo como as metróp.
-Servizos variados: adtivos., culturais, sanit., relix....

3- A ÁREA DE INFLUENCIA URBANA

(é importte. v. esquema e mapas páx. 357)

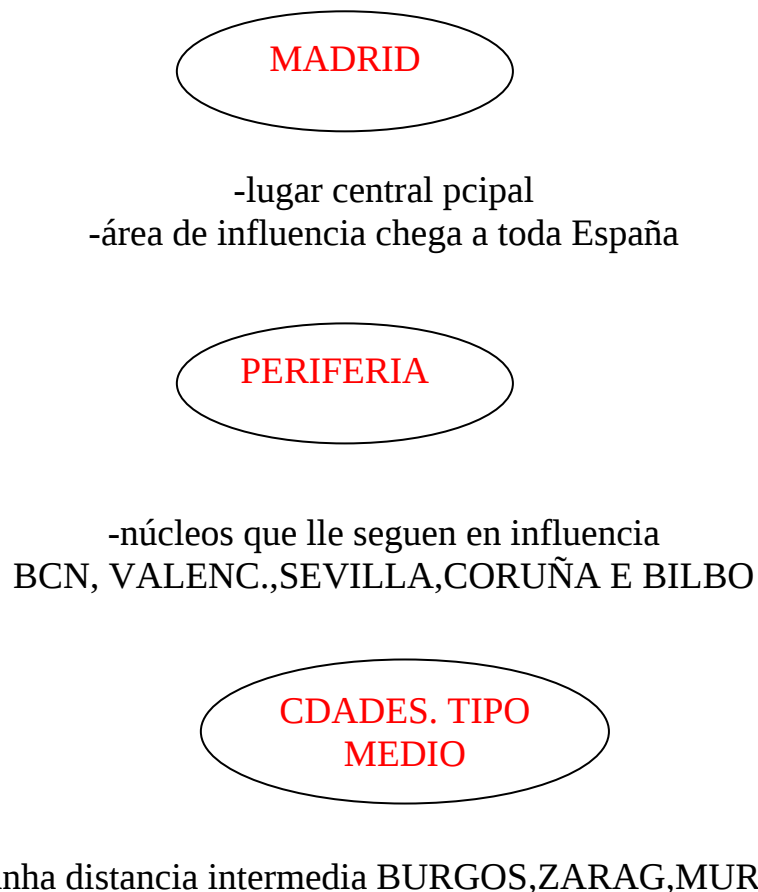
-Según a tría. do xeógrafo alemán **CHRISTALLER** un sistema equilibrado sería aquel baseado nunha área de **influencia hexagonal** (v.esquema)

.... e así até chegar as cidades de maior categoría.

-Na práctica iste modelo é difícil que exista pois a área de influencia das cidades está en constante cambio.

-Aplicación da tría. de Christaller ao caso español:

4- A XERARQUÍA URBANA ESPAÑOLA-

-Existen as seguintes categorías:

METRÓPOLES

- Cidades que están na cima da xerarquía urbana.
- Poboación + de 250.000 hab.
- Funcións:
 - moi especializadas e diversificadas.
- Área de influencia:
 - ampla
- Dentro das metrópolis a súa vez hai unha xerarq. en función de:
 - tamaño
 - as súas funcións
 - a extensión da súa área de influencia.

METRÓPOLES NACIONAIS

- Son as áreas metropolit. de MADRID e BCN.
- Poboac. +de 4 millóns de h.
- Funcións:
 - Moi especial. e diversif. (servizos moi especializ. e ind. de alta tec.)
- Área de influencia:
 - Por toda a peníns. e tm. moi relacionadas con outra metr. mundiais.

METRÓPOLES REXIONAIS

- Constituídas polas áreas metr. de Val, Sevilla, Bilbo, Málaga, Zarag.
- Poboac. entre 1,5 m. e 500.000 h.
- Funcións:
 - servizos especializ. d comercio e advtos.
- Área de influencia:
 - rexional e con relación intensa coas metr. nacionais.

METRÓPOLES SUBREXIONAIS

- Cidades como Valladolid, Oviedo, Murcia, Alacant, Vigo, A Cor.
- Poboac. entre 500.000 e 250.000 h.
- Funcións:
 - algúns servizos altamente especializ. (universidade)
- Área de influencia:
 - subrexional ou rexional cando se trata de CC.AA. unipro.
 - relacións intensas coas correspondentes capitais rexionais

... a escala menor dentro da xerarquía tm. temos

- b) CIDADES MEDIAS: a maioría son capitais de pvincia.
 - Poboac.:
 - entre 250.000 e os 50.000 h.
 - Funcións:
 - principalmente terciarias pero menos especializ.(comercio e servizos de ámbito pvcial.-activos., educat., e sanitarios).
 - Son pto. terminais dunha rede de buses q. as comunican cos lugares próximos.
- c) CIDADES PEQ. OU VILAS:
 - Poboac.
 - menor aos 50.000 h.
 - Funcións:
 - menos especializ.: activas., comerciais.
 - son nós de transporte para a comarca
 - Área de influencia: é comarcal.

FIN